

kih filozofa; poslužit ću se samim Aristotelom, on će nam otkriti ono što tražimo. Na prvom mjestu, mjesto koje je on napadao na zadnjem mjestu, čini to potpuno jasnim ne matematičkim, nego onim prethodnim, simboličkim rodnom govora, jer potvrđuje da su pitagorovci sredinu svijeta nazivali *Jupitrovom stražom* τὸ δὲ μέσον εἶναι τοιοῦτον, {ὁ} Διὸς φυλακὴν ὀνομάζουσι⁸; također: »Jupitrovom kulom«⁹, što je Simplificije naveo iz Aristotelove zbirke pitagorovskih mišljenja. Zbog tog načina govorenja, kad su međusobno raspravljali, ako bi tko rekao: *Jupitrova kula*, drugi su odmah u tome podrazumijevali *sredinu sveukupnosti*. Tako, kada bi rekli *boja*, razumijevali su *површину*, kako je to Aristotel tumačio u knjizi *O osjetilu*, u trećem poglavlju: καὶ οἱ Πυθαγόρειοι τὴν ἐπιφάνειαν χρῶαν ἐκάλουν »Pitagorovci su površinu nazivali bojom.«¹⁰ I u 2. knjizi *Nikomahove etike*, u šestom poglavlju: »Zlo su pitagorovci uspoređivali s beskonačnim, a dobro pak s konačnim.« To su oni <tj. pitagorovci> postavili u onoj *sizigiji*¹¹ koju u komentarima treće knjige *O prirodi*¹² navode Temistije, Filopon¹³,

⁸ Grčki nije Petrić preveo, nego samo parafrazirao u prethodnom tekstu.

⁹ Usp. PYTHAGORIST. Testimon. et fragm. b37.28 – 30: οἱ μὲν Ζηνὸς πύργον αὐτὸ καλοῦσιν, ὡς αὐτὸς ἐν τοῖς Πυθαγορικοῖς ἰστόρησεν, οἱ δὲ Διὸς φυλακὴν, ὡς ἐν τούτοις, οἱ δὲ Διὸς θρόνον, ὡς ἄλλοι φασίν; također SIMP. in Ph.10.1355.9 – 10 καὶ Ζανὸς πύργον ἐκάλουν τὸ κέντρον, ὁ δὲ Ἀριστοτέλης μέτρον τῶν ἄλλων κινήσεων τὴν τῆς ἀπλανοῦς ἔλεγεν ὡς πρώτην καὶ συνηρημένην.

¹⁰ Grčki citat kod Petrića nepreveden

¹¹ onom paru, spoju

¹² *De Natura* nije baš čest prijevod za Aristotelovu *Fiziku i oslanja na frazu koja se ponavlja na više mjesta*, npr. ARIST. Ph. 184a. 14 – 16: τῆς περὶ φύσεως ἐπιστήμης πειρατέον διορίσασθαι πρῶτον τὰ περὶ τὰς ἀρχάς.

¹³ Usp. PHLP. in Ph. 16.124.1 – 5: Ἰστέον γὰρ ὅτι οἱ Πυθαγόρειοι πάντα τὰ ὄντα καὶ πάσας τὰς ἐναντιώσεις εἰς δύο συστοιχίας ἀνήγον, τὴν τε τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τὴν τοῦ κακοῦ· ταύταις γὰρ πᾶσαν ἐναντίωσιν ἐμέριζον. τῇ μὲν γὰρ τοῦ ἀγαθοῦ συστοιχία τὸ κρεῖττον τῶν ἐναντίων ἀπένεμον, τῇ δὲ ἀγαθὸν κακὸν μονὰς δυὰς περιπτόν ἄρτιον φιλία νεῖκος ὑπεροχή ἔλλειψις μέγα μικρόν διάκρισις σύγκρισις θεομόν ψυχρόν τοῦ κακοῦ τὸ χειρόν·